

Miten työntekijän oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan alkaa ja päättyy?

Alla on kolme erilaista mallia Kelan toimeenpaneman sosiaaliturvan alkamisesta ja päättymisestä työntekijän kohdalla. On syytä muistaa, että työeläkevakuutetun työn tekeminen Suomessa takaa tiettyjä oikeuksia, kuten esimerkiksi oikeuden julkiseen terveydenhuoltoon. Kelan asumisperusteisen sosiaaliturvan etuuksia työntekijälle ovat mm. sairaus- ja vanhempainpäivärahat, lapsilisä ja äitiysavustus.

Tehtävä 1: Mitä plussia ja miinuksia näihin kuhunkin malliin liittyy? Kirjaa ajatuksesi esimerkin alle.

1. Vakuutuskausimalli

Suomeen saapuvalla työntekijällä vakuutuskausiedellytys 4 kk, jotta voi saada asumisperusteisen sosiaaliturvan etuuksia. Vakuutuskaudet EU-maista huomioidaan (sairausvakuutuskaudet). Jos henkilö on ensimmäistä kertaa työssä EU:ssa, silloin joutuu työskentelemään vaaditun kauden ajan, jotta saa asumisperusteisia etuuksia. Etuusoikeudet eivät alkaisi maahan tulosta lukien, vaan vakuutuskausiedellytyksen täytyttyä.

Työn pitää olla työeläkevakuutettua ja siitä pitäisi saada säännöllisesti ansiotuloa, tarkoittaen että palkkaa maksetaan useammin kuin yhden kerran (eli keikkaluonteinen työ Suomessa ei riittäisi asumisperusteisiin etuuksiin). Palkkaa koskeva edellytys nykyistä alhaisempi, sen suuruinen, ettei tarvitse tukeutua toimeentulotukeen.

Jos työskentely päättyy, säilyisi työntekijän asema ja etuudet kuten työntekijällä (jälkisuoja). Jälkisuoja olisi vakuutuskauden pituinen tai enintään 3 kk. Sen ajan henkilö säilyisi työntekijän asemassa ja saisi etuudet kuten työntekijä. Jälkisuojalle ei olisi muita edellytyksiä kuin edeltävä työskentelykausi. Jos aloittaa työskentelyn ja tulee vakuutetuksi muussa (EU-)maassa, jälkisuoja päättyy.

Esimerkkejä plussista ja miinuksista:

- + Henkilö on maksanut vakuutusmaksuja johonkin maahan ennen kuin saa etuuksia (legitimiteetti)
- + Myös epäsäännöllisempi työ palkitsee, työtunteja ei tarkastella

- EU-maista ja kolmansista maista tulevien työntekijöiden yhdenvertaisuus?
- Ellei työskentelyhistoriaa, henkilö joutuu odottamaan sosiaaliturvan saamista

Minun vastaukseni:

2. Kuukauden työskentelyedellytys

Suomeen saapuva työntekijä pääsee asumisperusteiseen sosiaaliturvaan, jos hän tekee työeläkevakuutettua työtä Suomessa ja saa siitä säännöllisesti ansiotuloa riittävästi elantoaan varten, eikä hänen tarvitse tukeutua toimeentulotukeen. Vähimmäistyöskentelyaika olisi kuukausi. Tuloja seurataan tulorekisteristä. Tuloja pitäisi olla keskimäärin riittävästi, yksittäisen kuukauden osalta tuloissa voi olla notkahdus.

Jos työskentely päättyy, oikeus etuuksiin päättyy, ellei asetuksesta 883/2004 muuta johdu (esim. rahaetuuden saaminen). Jos työskentely on kestänyt yli 6 kuukautta, työntekijän asema ja etuudet säilyvät edelleen, jos henkilö jää työttömäksi (jälkisuoja). Jälkisuoja jatkuu 3kk, ellei hän aloita työtä muussa EU-maassa.

Esimerkkejä plussista ja miinuksista:

- + Yksinkertainen malli
- + Palkitsee työnteosta

- Pääseekö etuuksien piiriin liian helpolla?

Minun vastaukseni:

3. 3 kuukauden työskentelyedellytys

Suomeen saapuva työntekijä pääsee asumisperusteiseen sosiaaliturvaan, jos hän tekee työeläkevakuutettua työtä vähintään 3 kuukauden ajan. Työtä tulee olla vähintään 18 tuntia viikossa ja palkka alan työehtosopimuksen mukainen tai työttömyysturvalaissa säädetty vähimmäispalkka (1187 e /kk v. 2017). Ansiotiedot saadaan tulorekisteristä.

Jos työskentelyssä on välillä useamman viikon katkoksia esimerkiksi siitä syystä, että työtä ei ole tarjolla, oikeus asumisperusteiseen sosiaaliturvaan katkeaa, ellei asetuksesta 883/2004 muuta johdu (esim. rahaetuuden saaminen).

Esimerkkejä plussista ja miinuksista:

- + Useimmiten työntekijä pääsee sosiaaliturvaan työskentelyn alkamisesta lukien
- + Ihan lyhytaikainen työ ei oikeuta asumisperusteisiin etuuksiin (legitimiteetti)

- Rajaeste niille, joiden työ ei täytä työttömyysturvalain mukaista työssäoloehtoon laskettavaa työtä koskevia kriteerejä
- Epäsäännöllisen työn osalta, etuuksien lakkauttaminen ja uudelleen myöntäminen

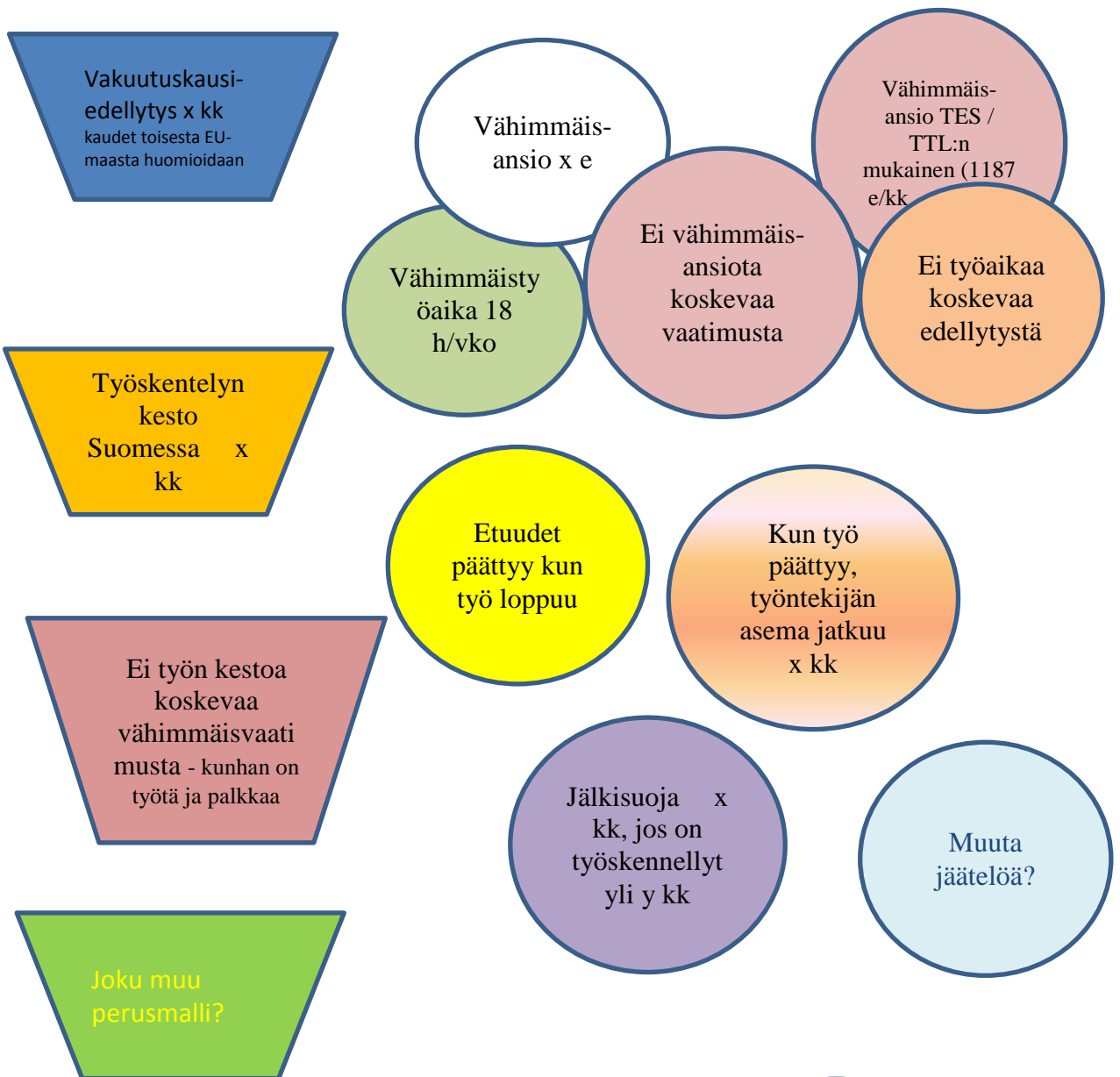
Minun vastaukseni:

Tehtävä 2: Millaisen jäätelöannoksen itse kokoaisit?

Voit vastata tehtävään kahdella eri tavalla.

- 1) Voit siirrellä palloja ja muokata niiden sisällä olevia selitystekstejä, ja koota siten oman jäätelöannoksesi. Muista määritellä, mitä x ja y tarkoittavat annoksesasi.
- 2) Jos et halua jäätelöä, voit kirjoittaa vastauksesi perinteisellä tavalla.

Minun vastaukseni:

Esimerkkiannos

